

Pestprotocol de Meent

De uitgangspunten van dit protocol zijn als volgt:

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Wat is pesten?

Pesten is gedrag dat min of meer bewust gericht is op één of meer kinderen en dat tot doel en gevolg heeft, dat degene die gepest wordt zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt. Pesten is vaak een ongelijke strijd van een groep tegen een eenling. Meestal gebeurt het stiekem. Als men erachter komt, is het soms al weken, in het ergste geval al maanden of jaren aan de gang. Pesten is lange tijd met woorden of met je lijf geweld gebruiken tegen een kind. Dat ene kind durft zich niet te verdedigen of kan zich niet verdedigen. Pesten gebeurt soms alleen, maar meestal met een groepje kinderen.

Voorbeelden van pesten zijn: slaan, schoppen, duwen, spugen, nare dingen zeggen of doen alsof iemand niet bestaat. Pesten gebeurt vaak systematisch en heeft nadelige gevolgen voor het slachtoffer.

Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en een lange nasleep hebben.

- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen.
- Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Er kan sprake zijn van isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.
- Aan de basisbehoefte om “bij de groep te horen” wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Wat is plagen?

Er is een groot verschil tussen pesten en plagen. Als je geplaagd wordt, plaag je een keer terug. Plagen is niet gemeen, maar meer grappig. Meestal kun je erom lachen en een volgende keer is een ander kind eens aan de beurt. Toch moet je met plagen ook opletten. Als je lang doorgaat met hetzelfde kind te plagen, dan kan dat ook gemeen worden en dat is pesten. En dan zijn er nog gevoelige kinderen die niet goed tegen plagen kunnen en dat al gauw als pesten ervaren.

Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen.

Plagen mag, pesten niet!

Het is van groot belang de kinderen de verschillen tussen pesten en plagen uit te leggen. Een probleem kan ontstaan als kinderen plagen als pesten zien. Het is belangrijk dit serieus te nemen en de plagers duidelijk te maken dat de ander hun gedrag niet leuk vindt en dat ze dit moeten stoppen.

Drie groepen

We onderscheiden drie groepen die betrokken zijn bij pestgedrag:

1. Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Het blijkt dat kinderen gepest worden als er al sprake is van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan uiten en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Er zijn dus helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden, mits de pesters daar de kans voor krijgen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

2. De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterksten uit de groep. Daardoor kunnen ze het zich permitteren zich agressiever op te stellen. Ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet daarvan. Pesters lijken in eerste indruk vaak populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af op een negatieve manier. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee in hun pestgedrag richting het slachtoffer. Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich vergissen, gaan ze op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die zwijgend wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: "je bent vóór of je bent tegen me". Hier gaat een grote dreiging van uit naar de omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan zelf gepest te worden.

De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid uit. Ze overtreden bewust regels en hebben vaak vaardigheden ontwikkeld om met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelfbevestigend, hij/zij ziet zichzelf als een slimme durfal die dat de andere kinderen bij herhaling laat merken.

Het komt ook vaak voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen

weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten.

Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

3. De meelopers en de zwijgende middengroep

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Er zijn ook kinderen die niet merken of willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden.

Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor met de populariteit van de pester mee te liften. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en minder verantwoordelijk voor wat gebeurt. Alles wat in een groep gebeurt, laat het individueel denken en de individuele verantwoordelijkheid achter zich en kan zo leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn. Het heeft echter zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend. De situatie voor met name meelopers verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen dan ook graag bij de grote groep en zijn niet bereid om grote risico's te lopen.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De ouder wil maar één ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Op de Meent

Op de Meent vinden we pesten onacceptabel. Om pesten te voorkomen starten we elk schooljaar met groepsvormende activiteiten tijdens ‘de gouden weken.’ Ook gelden er algemene schoolregels (zie hiervoor “**Regels en afspraken op de Meent**”).

Door middel van het positief bevorderen van groepsvorming willen we het sociale klimaat in de klas verbeteren en op peil houden.

4 Basisregels zijn:

- We hebben respect voor elkaar
- We helpen elkaar.
- We zijn zuinig op onze eigen en andermans spullen.
- We praten en schrijven netjes en rustig

Deze basisregels worden besproken, en hangen op een zichtbare plek voor in de hal.

Pestprotocol; stappenplan

Als er ondanks de genoemde maatregelen toch gepest wordt, volgen we de volgende stappen:

1. Signaleren van pesten gebeurt door de leerkrachten, ouders en kinderen. Als er door ouders of kinderen wordt gesignaleerd gaat deze melding altijd via de groepsleerkracht. Elke signalering wordt serieus en betrokken behandeld, zodat de betrokkenen zich gehoord voelen en het gevoel hebben serieus te worden genomen. De ouders van het gepeste kind en de pester(s) worden geïnformeerd.
2. Na de signalering volgt de leerkracht de volgende procedure, om een goed beeld te krijgen van de situatie.
  - een gesprek met het gepeste kind
  - een gesprek met de pester(s)
  - evt. een gesprek met de ouders van het gepeste kind
  - observatie in vrije situaties (plein, gym, overblijven)
  - evt. overleg met collega's
  - evt. overleg met de klas of met een klein groepje kinderen, afhankelijk van de situatie
3. Na de signalering en het verzamelen van informatie volgen een aantal eenvoudige concrete maatregelen, zoals extra controle in de klas en daarbuiten en gesprekken in de klas. Eventueel kan de methode "Kinderen en hun Sociale talenten" ingezet worden. Alle informatie wordt ook toegevoegd aan het dossier van de leerling.
4. Als het pesten structureel blijft en de genomen maatregelen niet tot het gewenste resultaat leiden, wordt het probleem door de groepsleerkracht ingebracht in de leerlingbespreking. Daarnaast kan er overleg plaatsvinden binnen de teamvergadering, met IB of directie. Bovendien kan er gebruik gemaakt worden van het schoolmaatschappelijk werk om een duidelijk beeld te krijgen van de manier waarop kind en ouders van zowel de gepeste als de pester de pesterijen beleven, de ouders van de directbetrokkenen worden serieus genomen en voelen zich gehoord. Alle informatie aangaande de situatie wordt verzameld in het dossier van betrokkenen.
5. Middels een probleemanalyse worden aanknopingspunten verkregen voor het bedenken van een plan van aanpak van de pestproblematiek; gezamenlijk werken aan een plan van aanpak bevordert en vergroot de draagkracht van het team. Gezamenlijk worden suggesties aangedragen voor de aanpak van het probleem. Deze suggesties worden meegenomen als het plan van aanpak wordt gemaakt door de IB-er en de

groepsleerkracht. De leerkracht maakt in samenspraak met de IB-er een plan van aanpak. Er wordt een beginsituatie vastgesteld. Vervolgens wordt er duidelijk gemaakt wat de wenselijke verbetering is. Tenslotte wordt ook de manier waarop we dat willen bereiken vastgelegd. Het plan van aanpak komt in het dossier van de betrokkenen.

6. Zowel de ouders van de pester als de ouders van het gepeste kind worden geïnformeerd over het plan van aanpak. Soms kan het zelfs nodig zijn om alle ouders van een groep uit te nodigen. Belangrijk is dat ouders en school op dezelfde lijn zitten wat betreft het plan van aanpak.
7. Door de pestproblematiek middels afspraken op klasse- en schoolniveau aan te pakken, is de kans op een positief en duurzaam resultaat het grootst. De gemaakte afspraken worden uitgevoerd.
8. De bevindingen en resultaten van het plan van aanpak worden besproken tussen IB-er en groepsleerkracht. Terugkoppeling naar het team. Ook de betrokken ouders worden op de hoogte gebracht en het dossier wordt bijgewerkt.
9. Indien het brede plan van aanpak niet de gewenste verbetering oplevert, kan dit in het uiterste geval leiden tot schorsing van de leerling die het pestgedrag vertoont. Deze procedure staat beschreven in het “**Protocol schorsing en verwijdering.**”